

Handboek Vrijwilligerswerk

2025

Versie 2025

Participe Amstelland
Dr. Willem Dreesweg 2
1185 VB Amstelveen

Inhoudsopgave

Inhoud

Inleiding	3
1. Vrijwilliger worden bij Participe Amstelland.....	4
1.1 Eerste contact	4
1.2 Kennismakingsgesprek (intakegesprek).....	4
1.3 Vrijwilligersovereenkomst	4
1.4 Verklaring Omtrent het Gedrag	5
1.5 Verzekering	5
2. Een goede begeleiding.....	5
2.1 Inwerkperiode	5
2.2 Informatie en overleg	5
2.3. Voortgang en begeleiding	6
2.4 Scholing en ontwikkeling	6
3. Waardering en vergoedingen.....	6
3.1 Met de complimenten van Participe.....	6
3.2 Attenties en activiteiten.....	6
3.3 Vergoedingsregeling voor Participe-vrijwilligers	7
3.4 ANBI-regeling	7
3.5 Fooien	7
3.6 Consumpties	7
4. Betrokkenheid	7
4.1 Tevredenheidsonderzoek	7
4.2 Informatie en communicatie	7
4.3 Medezeggenschap vrijwilligers	8
4.4 Continuïteit	8
4.5 Beëindiging en overdracht	8
5. Samenwerking	8
5.1 Gedragscodes en huisregels.....	9
5.2 Signalering.....	9
5.3 Vertrouwenspersoon	9
5.4 Klachten/conflicten	9
5.5 Geheimhouding.....	9
5.6 Giften	10
BIJLAGE 1. Gedragscode voor vrijwilligers die met minderjarigen werken	11
BIJLAGE 2: Route voor vrjwilligers bij signalen	13
BIJLAGE 3: Signalenkaart: hoe kunt u als vrijwilliger ouderenmishandeling herkennen?.....	15

Inleiding

Participe Amstelland is een organisatie die zich inzet om inwoners van Aalsmeer, Amstelveen, Uithoorn en Ouder-Amstel te ondersteunen en met elkaar te verbinden.

Ons doel is er voor te zorgen dat iedereen mee kan doen in de samenleving. We helpen mensen die het moeilijk vinden om problemen in hun dagelijks leven of op hun werk op te lossen. We willen ook dat mensen in de buurt elkaar ontmoeten en samen dingen kunnen ondernemen.

Bij dit alles is de inzet van vrijwilligers onmisbaar. Zij vormen het hart van onze welzijnsorganisatie.

Samen met onze beroepskrachten, collega-organisaties en betrokken buurtbewoners werk je als vrijwilliger aan een prettige samenleving.

We vinden het belangrijk dat vrijwilligers zich thuis voelen in onze organisatie, prettig samenwerken met elkaar en met de beroepskrachten, hun talenten in kunnen zetten en zich gezien en gewaardeerd voelen. Vrijwilligers bij Participe kunnen rekenen op goede begeleiding, informatie en waardering.

Vrijwilligerswerk bij Participe is weliswaar vrijwillig, maar het is niet geheel vrijblijvend. Als je je als vrijwilliger inzet, betekent dat ook dat er op je gerekend wordt. Daarom maken we vooraf goede afspraken met elkaar.

In dit handboek kun je lezen hoe wij de samenwerking met vrijwilligers vormgeven.

Welkom bij Participe Amstelland! Wij hopen dat je een fijne tijd bij ons gaat hebben.

1. Vrijwilliger worden bij Participe Amstelland

Bij Participe zijn er voor verschillende locaties en projecten vrijwilligers nodig. De behoefte aan nieuwe vrijwilligers wisselt per locatie/activiteit en dat geldt ook voor de interesse voor een bepaalde vacature. De wensen en mogelijkheden van de individuele vrijwilliger zijn het vertrekpunt. Daarnaast zoeken we altijd naar balans tussen wat jij als vrijwilliger zoekt en wat de organisatie nodig heeft.

1.1 Eerste contact

Het eerste contact tussen jou en Participe kan op veel verschillende manieren tot stand komen. Wellicht ben je via-via geïnteresseerd geraakt in vrijwilligerswerk bij Participe. Misschien reageer je op een vacature die je op de website van Participe hebt gezien of op de website van Amstelveenvoorelkaar/Aalsmeervoorelkaar.nl. Misschien ben je eerst bezoeker/deelnemer geweest bij een activiteit en meld je je nu als vrijwilliger. Hoe je ook binnengekomen bent, wij zoeken samen met jou naar een vrijwillige werkplek waar jouw wensen, interesses en mogelijkheden goed tot hun recht komen. Als wij dat als Participe niet zelf kunnen bieden, denken we met je mee en zullen wij je verwijzen naar collega-organisaties.

1.2 Kennismakingsgesprek (intakegesprek)

We hechten veel waarde aan een goede kennismaking met jou als potentiële vrijwilliger zodat we kunnen meedenken over wat bij je past. Dit vergroot de kans op een succesvolle samenwerking.

In het kennismakingsgesprek bespreken wij altijd:

Kwaliteiten

Motivatatie

Wensen

Tijdsinvestering

Bijzonderheden om rekening mee te houden in de uitvoering/begeleiding.

Wij rekenen op openheid van jouw kant zodat we een goede match kunnen maken.

Verder zullen we je informeren over:

- begeleiding, informatie en scholing
- werkafspraken, afspraken in geval van ziekte of verhindering
- aanvragen Verklaring Omtrent gedrag (VOG)
- huisregels, gedragscode
- onkostenvergoeding
- verzekeringen

Soms is na het kennismakingsgesprek meteen duidelijk dat we de samenwerking gaan starten. Dan worden de afspraken vastgelegd in een vrijwilligersovereenkomst.

Soms willen beide partijen nog wat bedenktijd of spreek je af dat je ter oriëntatie eerst een paar keer meeloopt op de werkplek. Daarna kan de vrijwilligersovereenkomst alsnog getekend worden.

1.3 Vrijwilligersovereenkomst

Participe werkt met een vrijwilligersovereenkomst. In deze overeenkomst worden afspraken vastgelegd, zodat de wederzijdse verwachtingen helder zijn. Hierin staan de gegevens van de vrijwilliger en de medewerker die als contactpersoon/begeleider optreedt, de gemaakte afspraken met betrekking tot de werkzaamheden en de beschikbaarheid van de vrijwilliger, maar ook afspraken over privacy, gedragscodes en geheimhouding.

Je krijgt de overeenkomst mee en de contactpersoon bewaart een kopie. Jouw contactgegevens worden ingevoerd in ons online registratiesysteem Regi Vrijwilliger.

1.4 Verklaring Omtrent het Gedrag

Wij vragen voor elke vrijwilliger een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan. Dit is een officiële bevestiging dat er geen belemmering is voor het uitvoeren van een bepaalde vrijwilligersfunctie.

Dit VOG is gratis en de aanvraag wordt door je contactpersoon in werking gezet. Je ontvangt binnen enkele dagen een email van Dienst Justis met een link naar je VOG-aanvraag. Hier logt je in met DigiD en kun je de gegevens aanvullen en controleren. Vervolgens kies je of je de VOG digitaal of per post wilt ontvangen. De (originele) VOG stuur je naar je contactpersoon/begeleider. Een kopie bewaren wij in ons digitale registratiesysteem. Het papieren origineel kun je terugkrijgen (of vernietigen wij op verzoek).

1.5 Verzekering

Het kan gebeuren dat er tijdens het vrijwilligerswerk iets misgaat: dat je schade ondervindt of dat je een ongeval overkomt. Daarvoor is het goed te weten dat er een verzekering is voor dergelijke incidenten. De gemeenten in het werkgebied van Participe hebben een verzekering afgesloten speciaal voor vrijwilligers. Deze verzekering dekt eventuele schade of letsel dat je tijdens je vrijwilligerswerk oploopt.

Als je schade of letsel hebt, laat het weten aan je contactpersoon. Deze kan samen met jou een aanvraag indienen bij de verzekering. Meld de schade altijd binnen 3 maanden nadat het incident plaatsvond.

Voor meer informatie zie:

Amstelveen:

[Vrijwilligersverzekering: schade melden | Gemeente Amstelveen](#)

Aalsmeer:

[Vrijwilligersverzekering: schade melden | Gemeente Aalsmeer](#)

Uithoorn:

[Vrijwilligerswerk en verzekeren - Gemeente Uithoorn](#)

2. Een goede begeleiding

Participe investeert in een samenwerking tussen medewerkers en vrijwilligers die gebaseerd is op gelijkwaardigheid, betrokkenheid, respect en vertrouwen. Elke vrijwilliger krijgt een vaste contactpersoon/begeleider. Deze persoon is je eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor het contact met jou als vrijwilliger.

2.1 Inwerkperiode

Sommige van onze vrijwilligersfuncties vragen een gedegen inwerkprogramma, bij andere kun je direct zelfstandig aan de slag. In alle gevallen wordt er een evaluatiemoment afgesproken waarin we van beide kanten bespreken of het vrijwilligerswerk passend is en aan je doel beantwoordt. Het kan zijn dat de werkzaamheden niet goed bij je passen of aan je wensen voldoen. Je bekijkt dan samen met je contactpersoon of andere vrijwilligerstaken je meer aanspreken. Als wij verwachten dat de functie toch niet geschikt is, zullen wij dat eerlijk en onderbouwd met je bespreken.

2.2 Informatie en overleg

Per activiteit of werksoort zijn er bijeenkomsten voor overleg, afstemming, uitwisseling of training. Zo word je op de hoogte gehouden van ontwikkelingen die belangrijk zijn voor de uitvoering van het vrijwilligerswerk. Er

wordt van je verwacht dat je zo veel mogelijk aanwezig bent bij bijeenkomsten. Als je (op enig moment) niet aan deze overleggen kunt deelnemen, geef dit dan door en spreek af met de contactpersoon hoe je op de hoogte gehouden wordt.

Vaak worden deze overlegmomenten gecombineerd/afgesloten met een gezellige informele activiteit.

2.3. Voortgang en begeleiding

Voor vragen en inbreng over het vrijwilligerswerk kun je altijd bij je contactpersoon/begeleider terecht. We hechten eraan dat ieder zich prettig voelt in het vrijwilligerswerk én vinden ook de kwaliteit van onze dienstverlening belangrijk.

Daarom neemt je contactpersonen minimaal één keer per jaar contact met je op om te bespreken hoe de samenwerking verloopt. De vorm van het contact verschilt per activiteit: het kan telefonisch, via email maar meestal zal dit een persoonlijk gesprek zijn. We staan even stil bij jouw ideeën en ervaringen, je werkzaamheden en functioneren. De begeleider zal feedback geven op je inzet en de samenwerking en zelf geef je aan hoe je de samenwerking ervaart. Je krijgt de mogelijkheid om verbeterpunten voor organisatie en begeleiding aan te kaarten en om jouw eventuele ambities kenbaar te maken.

Als de organisatie merkt dat de samenwerking niet meer past zal dat eerlijk besproken worden en wordt samen gekeken hoe het vrijwilligerswerk afgerond wordt.

2.4 Scholing en ontwikkeling

Bij Participe kun je als vrijwilliger deelnemen aan diverse cursussen en themabijeenkomsten. Sommige cursussen zijn echt nodig voor de uitvoering van het werk (bijvoorbeeld IVA voor barmedewerkers). Dit wordt bij aanvang van het vrijwilligerswerk met je afgesproken. Andere zijn informatief en/of maken dat jij je vrijwilligerswerk met nog meer plezier en kennis van zaken kunt doen (bijvoorbeeld omgaan met dementie, hospitality, interculturele vaardigheden). Bij onze Vrijwilligersacademie kun je gratis bijeenkomsten, trainingen en workshops volgen die je ondersteunen in je rol als vrijwilliger. Kijk voor het actuele aanbod op: [Cursussen & workshops - Amstelveenvoorlekaar](#)

3. Waardering en vergoedingen

Vrijwilligerswerk bij Participe is onbetaald. Maar wij waarderen je inzet natuurlijk enorm. En dat zullen wij op verschillende manieren uiten:

3.1 Met de complimenten van Participe

Een bedankje, een schouderklopje en soms ook een luisterend oor: zowel onze medewerkers als onze cliënten en bezoekers tonen geregeld hun waardering en betrokkenheid. Met (aandacht voor) elkaar kunnen we een positieve sfeer creëren en dat is misschien wel de grootste beloning voor jouw vrijwillige bijdrage.

3.2 Attenties en activiteiten

Door het jaar heen zijn er diverse momenten waarop we onze vrijwilligers in het zonnetje zetten met een leuke bijeenkomst of een kleine attentie. Hiertoe heeft elke locatie/vrijwilligersgroep een eigen budget. In overleg met de vrijwilligers wordt gekozen voor een activiteit die past bij jullie vrijwilligersgroep. Het kan dan gaan om een gezamenlijk uitstapje, iets lekkers bij de koffie, een leuke activiteit of kleine attentie.

Participe heeft een lief- en leedregeling voor vrijwilligers waarmee we stilstaan bij (belangrijke) momenten zoals jubilea, ziekte enz.

3.3 Vergoedingsregeling voor Participe-vrijwilligers

Vervoer:

Het vrijwilligerswerk bij Participe is meestal dicht bij huis, daarom kennen wij geen reiskostenvergoeding voor vervoer naar en van het vrijwilligerswerk.

Vervoerskosten die gemaakt worden tijdens het werk, kunnen wel vergoed worden. De contactpersoon/begeleider legt je uit hoe je deze kosten kunt declareren. Sommige projecten kennen hiervoor een eigen (uitgebreide) regeling.

Vergoeding:

Participe hanteert het uitgangspunt dat vrijwilligerswerk vrijwillig en daarmee onbetaald is. Wij hanteren geen (standaard) vrijwilligersvergoeding. Voor enkele (uitzonderlijke) functies geldt er een uitzondering op deze regel.

Een vergoeding van de werkelijk gemaakte kosten, bijv. materiaalkosten of boodschappen, is uiteraard wel mogelijk. Deze kosten moeten dan gemaakt zijn in het kader van het vrijwilligerswerk. Je bespreekt dit vooraf met je contactpersoon/begeleider en na afloop overleg je een betalingsbewijs. Je contactpersoon/begeleider legt je uit hoe je dit kunt declareren.

3.4 ANBI-regeling

Participe heeft een ANBI-status. Hierdoor kunnen vrijwilligers die afzien van een vergoeding waarop ze recht zouden hebben, dit onder bepaalde voorwaarden als aftrekpost voor de belasting opgeven. Informatie hierover vind je op www.belastingdienst.nl onder de trefwoorden 'ANBI vrijwilligerswerk'. Indien van toepassing kun je via de contactpersoon hiervoor een verklaring krijgen. *Let op: deze regeling geldt alleen voor die (uitzonderlijke) functies waarin een vaste vrijwilligersvergoeding is afgesproken!*

3.5 Fooien

Bij sommige activiteiten worden door bezoekers fooien gegeven. Per locatie of activiteit worden met de vrijwilligers afspraken gemaakt over de fooien. Meestal zullen deze ten goede komen aan de vrijwilligersgroep als geheel.

3.6 Consumpties

Koffie en thee zijn voor vrijwilligers gratis, ook op locaties waar bezoekers betalen voor koffie/thee. Het gebruik van alcoholische dranken is niet toegestaan gedurende de werkzaamheden. Voor de vrijwilligers van de wijkcentra van Participe gelden aanvullende regels.

4. Betrokkenheid

4.1 Tevredenheidsonderzoek

Er vinden regelmatig gesprekken plaats om stil te staan bij hoe de samenwerking verloopt. Daarnaast nodigt Participe iedere twee à drie jaar haar vrijwilligers uit om deel te nemen aan een tevredenheidsonderzoek. De resultaten hiervan maken we bekend via de nieuwsbrief voor vrijwilligers en in overleggen. Waar mogelijk zullen we de verbeterpunten en tips toepassen in ons beleid en in de begeleiding.

4.2 Informatie en communicatie

Er is een digitale nieuwsbrief voor vrijwilligers van Participe. Hiermee houden wij je ca. 4 keer per jaar op de hoogte van ontwikkelingen binnen Participe en delen we nieuwtjes, ervaringen van andere vrijwilligers en

interessante activiteiten en cursussen voor vrijwilligers. Verschillende wijkcentra en andere afdelingen hebben daarnaast een eigen nieuwsbrief of mailing om vrijwilligers op de hoogte te houden van relevante zaken.

4.3 Medezeggenschap vrijwilligers

Bij Participe willen we dat vrijwilligers zich erkend, serieus genomen en onderdeel van de organisatie voelen. Daarom is het belangrijk dat jij jouw ideeën, mening en inzichten over de organisatie en het vrijwilligerswerk kunt delen. Dit kan altijd in de (evaluatie-)gesprekken met de contactpersoon/begeleider en (team)overleggen.

Inmiddels hebben wij een start gemaakt met het verder vormgeven van de inbreng en medezeggenschap van vrijwilligers. In de loop van 2025 volgt hierover meer informatie.

4.4 Continuïteit

Voor onze cliënten/bezoekers en diensten is continuïteit van groot belang. Daarom stel je in geval van ziekte/verhinderings je contactpersoon en/of andere collega's zo snel mogelijk op de hoogte of regel je vervanging op de wijze waarop dat is afgesproken. Dat geldt ook voor vakanties of andere periodes van afwezigheid.

Als je individueel iemand begeleidt, zul je bij eenmalige verhindering de cliënt op de hoogte stellen. Bij langduriger afwezigheid licht je ook je contactpersoon in.

Als bekend is dat je langere tijd afwezig zult zijn/niet beschikbaar bent voor je vrijwilligerswerk maken we afspraken over hoe we contact houden. Na één jaar niet actief zijn zal de contactpersoon je benaderen en bespreken of het vrijwilligerswerk voortgezet of afgerond wordt.

4.5 Beëindiging en overdracht

Veel vrijwilligers blijven ruime tijd verbonden aan Participe. Toch komt er een moment dat jij of wij de samenwerking willen stoppen. Het is fijn als je dit ruim op tijd aankondigt (mondeling of schriftelijk) en wij zullen dat van onze kant ook doen. Zo mogelijk vragen we een opzegtermijn van een maand aan te houden waarin wij vervanging kunnen zoeken en het werk overgedragen kan worden. Als dat niet mogelijk of nodig is zorgt de contactpersoon voor de overdracht.

Waar mogelijk sluiten we het contact af met een eindgesprek. Of je zelf opzegt, of dat Participe daartoe het initiatief neemt: in beide gevallen vinden wij het belangrijk om een beëindiging zorgvuldig te laten verlopen en om iedereen de kans te geven zich uit te spreken over de afgelopen periode. Deze gesprekken vormen een belangrijk leermoment in de ontwikkeling van onze organisatie.

Dit is ook het moment waarop de vrijwilliger eventuele van Participe verkregen sleutels, pasjes, tags inlevert en accounts worden afgesloten. Zo mogelijk gaat dit moment gepaard met een kleine blijk van waardering. De geheimhoudingsafspraken blijven ook na beëindiging van de samenwerking van toepassing.

5. Samenwerking

We gaan uit van respect en vertrouwen in elkaar zodat iedereen zich veilig voelt. Om te voorkomen dat er misverstanden ontstaan over communicatie, omgang met elkaar en gedrag hebben we een aantal afspraken en regels die gelden voor iedereen (personeel, vrijwilligers).

5.1 Gedragscodes en huisregels

Bij Participé tolereren wij geen gedragingen en uitingen van (seksuele) intimidatie of discriminatie op grond van geloof, gender, seksuele geaardheid, cultureel-etnische achtergrond of leeftijd.

Bij de locaties en projecten gelden aanvullende huisregels en afspraken (bijv. over bejegening of voedselveiligheid). Als dit op jouw vrijwilligerswerk van toepassing is ontvang je deze huisregels bij je vrijwilligersovereenkomst.

Voor een aantal situaties gelden specifieke omgangsregels. Zo hanteren wij een gedragscode voor vrijwilligers die met minderjarigen werken (zie Bijlage1). We vinden het belangrijk dat alle vrijwilligers hiervan zorgvuldig kennisnemen.

5.2 Signalering

Diverse mensen maken gebruik van de activiteiten en diensten van Participé. Maak je je zorgen om mensen die je in het werk bij Participé ontmoet, schroom dan niet deze zorg met je contactpersoon vertrouwelijk te bespreken.

Voor een aantal situaties hebben wij richtlijnen hoe te handelen. Het gaat dan om signalering van huiselijk geweld, ouderenmishandeling of kindermishandeling. Deze signalering en richtlijnen lees je in bijlage 2 en 3.

5.3 Vertrouwenspersoon

We willen dat iedereen zich prettig voelt bij Participé. Door foute bejegeningen, (seksuele) intimidatie, pesterijen en/of discriminatie kan een veilige werkomgeving in het geding komen.

Voel jij je onheus benaderd dan kun je dat altijd bespreken met jouw contactpersoon/begeleider of de manager van de afdeling. Als dit niet wenselijk is, kun je als vrijwilliger contact opnemen met de vertrouwenspersoon van Participé. Stuur een mail naar vrijwilliger@participé.nu voor de contactgegevens van de vertrouwenspersoon of bel met het algemene nummer van Participé 020-5430430. De vertrouwenspersoon is onafhankelijk, garandeert absolute vertrouwelijkheid en onderneemt alleen iets als de vrijwilliger dit zelf wil. De vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor en kan meedenken en adviseren over hoe te handelen.

5.4 Klachten/conflicten

Waar mensen samenwerken ontstaan wel eens misverstanden en verschillen van inzicht.

We verwachten van jou dat je meningsverschillen/conflicten eerst zelf probeert op te lossen met de betrokken persoon. Als je er niet uitkomt, bespreek dan het probleem zo snel mogelijk met je contactpersoon/ begeleider. Deze kan bemiddelen.

Kom je niet tot een oplossing (of is de contactpersoon zelf onderdeel van het meningsverschil) dan kun je contact opnemen met de verantwoordelijke manager van de locatie/project. Hij/zij zal in gesprek gaan met alle betrokkenen met als doel een oplossing te vinden.

Mocht deze oplossing niet bevredigend zijn dan kunt u de directeur/bestuurder benaderen of – indien gewenst- de regionale klachtencommissie inschakelen.

5.5 Geheimhouding

Als vrijwilliger heb je geheimhoudingsplicht over alle vertrouwelijke en privacygevoelige informatie van cliënten/bezoekers, van andere betrokkenen (vrijwilligers, beroepskrachten) en van de organisatie. Het is ook niet toegestaan om zonder overleg met de betrokkene foto's te maken/te publiceren.

We verwachten van vrijwilligers dat persoonlijke informatie van derden nooit naar buiten wordt gebracht. Ook niet na het beëindigen van het vrijwilligerswerk.

5.6 Giften

Soms willen cliënten/bezoekers hun waardering laten blijken voor de inzet van de vrijwilliger. Dit is mogelijk en zolang het de grens van een “klein cadeautje” niet overschrijdt (max. €10) is dit een mooi gebaar naar de vrijwilliger toe. In andere gevallen overlegt de vrijwilliger met de begeleider hoe (respectvol) te handelen.

BIJLAGE 1. Gedragscode voor vrijwilligers die met minderjarigen werken

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en kinderen zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als de troost zoekt, het andere kind heeft soms behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden.

Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en alle situaties gelden. Dat is maar goed ook want voor veel kinderen is betrokkenheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen vrijwilligers/medewerkers en kinderen absoluut ontoelaatbaar zijn!

In art. 249 van het Wetboek van Strafrecht staat: 'Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met *gevangenisstraf* van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie. Daarnaast is iedere vorm van seksuele toenadering met jeugdigen beneden de 16 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). Het maken van afbeeldingen seksuele gedragingen van iemand die nog geen 18 jaar is, is ook verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

Daarom heeft Participe voor alle (vrijwillige) medewerkers een gedragscode opgesteld.

1. De vrijwilliger moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de kinderen zich veilig en gerespecteerd voelen.
2. De vrijwilliger onthoudt zich ervan de kinderen te bejegenen op een manier die het kind in zijn waardigheid aantast.
3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van een kind dan functioneel noodzakelijk is. De vrijwilliger ontvangt kinderen niet bij hem/haar thuis.
4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van een kind. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
5. De begeleider mag het kind niet op zo'n manier aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De vrijwilliger zal tijdens (sport) activiteiten zeer terughoudend en met respect omgaan met kinderen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals een kleedkamer van een sporthal.
7. De vrijwilliger heeft de plicht het kind naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag. De vrijwilliger zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het kind betrokken is, wordt nageleefd.
8. Als de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragsregels en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag is hij/zij *verplicht* hiervan *melding* te maken, ofwel bij de eigen contactpersoon of naar gelang de situatie bij een van aandachtsfunctionarissen of de manager.
9. De vrijwilliger krijgt/ geeft geen (im-)materiële vergoedingen die niet in rede zijn.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag, is het de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger om in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig hierover contact op te nemen met de daarvoor aangewezen persoon.

Bij overtreding van deze code wordt de klachtenprocedure gestart. Dit kan disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben. Wanneer een vrijwilliger wordt verdacht van strafbare feiten van seksueel misbruik van kinderen zal Participe politie/justitie inschakelen.

BIJLAGE 2: Route voor vrijwilligers bij signalen van huiselijk geweld, ouderenmishandeling of kindermishandeling

Belangrijk bij een vermoeden van mishandeling of huiselijk geweld is dat u het vermoeden zo snel mogelijk met iemand deelt. Onderstaande stappen kunt u als vrijwilliger ondernemen.

Stap 1 U vangt een signaal op

Benoem voor u zelf van wie het signaal komt: oudere, familielid, buurvrouw, collega of van uzelf. Benoem voor u zelf met wat voor signaal u te maken heeft: concreet signaal, vermoeden of een niet-pluis gevoel.

Stap 2 Raadpleeg de signalenkaart

U kunt aan de hand van de signalenkaart kijken of u vermoedens, duidelijker/concreter worden of juist niet. Uw vermoedens kunnen bevestigd of ontkracht worden. In beide gevallen is het van belang dat u uw indrukken niet voor uzelf houdt. Deel uw signalen met uw contactpersoon.

Stap 3 Bespreek vermoedens en signalen met uw contactpersoon of aandachtsfunctionaris

Vertel wat u in stap 1 en 2 hebt geconcludeerd. Samen met de contactpersoon wordt er gekeken naar het signaal en wordt er contact gelegd met de aandachtsfunctionaris in de organisatie.

Stap 4 Schat samen de situatie verder in

Om samen een betere kijk op de situatie te krijgen, gaan u en de contactpersoon observeren en betrokken partijen beluisteren. Het is van belang dat u in contact blijft met de betrokkene bij wie u geweld of mishandeling vermoedt. Verander niets in uw houding naar de betrokkene toe.

Stap 5 Besluit: een gesprek

Besluit of er een gesprek met de betrokkene moet komen en wie dit gesprek zal houden. Geef de professionals die verantwoordelijk zijn voor de betrokkene een belangrijke stem in deze besluiten. Een gesprek over mishandeling is iets dat u in de meeste gevallen het beste kunt overlaten aan beroepskrachten. Zij zijn geschoold en op de hoogte van de meldcode.

Stap 6 Bespreek de conclusies van het gesprek

De beroepskrachten zullen u, als u niet bij het gesprek aanwezig was op de hoogte brengen van de belangrijkste bevindingen (binnen de grenzen van de privacyrichtlijnen)

Stap 7 Stappenplan

Na het gesprek kan het zijn dat er geen mishandeling is, twijfel, wel mishandeling maar betrokkene wil geen hulp of er is sprake van mishandeling en de betrokkene wil hulp. Bij elke situatie zijn verschillende stappen die gevolgd worden.

BIJLAGE 3: Signalenkaart: hoe kunt u als vrijwilliger ouderenmishandeling herkennen?

Een signaal kan wijzen op ouderenmishandeling, maar dat hoeft niet per se. Soms zijn er geen concrete signalen, maar kunt u het gevoel hebben dat er iets niet in orde is: een niet-pluis gevoel. Dat is ook een signaal. Een signaal is een startpunt om alert te zijn. Op basis van een signaal kunt u gaan handelen.

Financiële uitbuiting	Geld stelen, waardevolle spullen meenemen, met een bankpas geld Voor zichzelf pinnen, beloven rekeningen te betalen en dit vervolgens niet doen of afpersen. Signalen: plotselinge of onverklaarbare geldopnames bij de bank, verdwijnen van waardevolle spullen uit huis, onverklaarbaar tekort aan geld, ontstaan van schulden, huurachterstand, grote belangstelling van familie voor geld of bezittingen van de oudere, weigeren van informatie over financiële situatie.
Lichamelijke mishandeling	Slaan, schoppen, krabben, knijpen, aan haren trekken, duwen, snijden, brandwonden maken, vastbinden, de mond afplakken of drogeren met medicijnen. Signalen: blauwe plekken, snij-, schaaf-, of brandwonden, zwellingen, striemen op het lichaam, versuffing en apathie.
Psychische mishandeling	Schelden, dreigen (met uithuisplaatsing), pesten, intimideren, treiteren, vernederen, zelfgevoel ondermijnen of de oudere psychisch onder druk zetten. Signalen: onverklaarbare angst, woede en/of verdriet, verwardheid, schuchterheid, weinig reactie, wantrouwen, slaap- en of eetproblemen.
Schending van rechten	De post lezen of achterhouden, opsluiten, bezoek of telefoon verbieden, iemand nooit alleen laten of iemand onnodig eigen beslissingen onthouden. Signalen: deuren zijn op slot, overname van zaken die iemand beslist alleen kan, geen toegang van vrienden of bekenden, geen privacy bij bezoek en geen zelfbeschikking in bijvoorbeeld dagindeling.
Seksueel misbruik	Seksuele handelingen verrichten met of in het bijzijn van de oudere die door de oudere niet wordt gewenst. Signalen: beschadigingen of irritaties aan genitaliën of anus, terugkerende genitale of anale infecties, bloedvlekken in kleding of beddengoed, moeite met zitten of lopen, geslachtsziekten, hevige onrust bij het (ont-)kleden of wassen, veelvuldig seksueel getinte gesprekken voeren.

Verwaarlozing	Niet voor voldoende voedsel, drinken of persoonlijke of huishoudelijke hygiëne zorg, onvoldoende emotionele zorg, aandacht, liefde en respect bieden. Signalen: ondervoeding, uitdroging, slechte hygiëne, doorliggen of andere onverzorgde wonden, vervuiling van zichzelf en/of kleding en/of huis, onvoldoende eten en drinken in huis, lichamelijke achteruitgang, plotselinge vermagering, depressie, frustratie, apathie, verdriet en wanhoop.
----------------------	--